

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев 5456/2019
24.09.2020. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Звездане Лутовац, председника већа, Јелене Боровац и Драгане Маринковић, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Саша Николић, адвокат из ..., против тужене Републике Србије - Министарство правде, коју заступа Државно правобранилаштво са седиштем у Београду, ради накнаде штете, одлучујући о ревизији тужене изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж 9914/18 од 23.05.2019. године, у седници одржаној 24.09.2020. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована ревизија тужене изјављена против пресуде Апелационог суда у Београду Гж 9914/18 од 23.05.2019. године.

ОДБИЈА СЕ захтев тужиоца за накнаду трошкова одговора на ревизију.

Образложење

Пресудом Вишег суда у Београду П 2906/17 од 04.06.2018. године, ставом првим изреке, делимично је усвојен тужбени захтев тужиоца и обавезана тужена да му на име накнаде нематеријалне штете због претрпљених душевних болова услед повреда угледа, части, слободе и права личности због неоснованог лишења слободе исплати износ од 5.250.000,00 динара са законском затезном каматом почев од 04.06.2018. године до исплате. Ставом другим изреке, одбијен је као неоснован тужбени захтев у делу којим је тужилац тражио да се обавеже тужена да му исплати законску затезну камату за период од 04.05.2015. године, као дана подношења тужбе до 04.06.2018. године. Ставом трећим изреке, тужбени захтев је одбијен преко досуђеног, а до траженог износа, односно за износ од још 8.374.000,00 динара, са законском затезном каматом почев од 04.05.2015. године до исплате, као неоснован. Ставом четвртим изреке, обавезана је тужена да тужиоцу накнади трошкове парничног поступка у износу од 118.500,00 динара са законском затезном каматом почев од 04.06.2018. године до исплате.

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж 9914/18 од 23.05.2019. године, ставом првим изреке, одбијене су као неосноване жалбе парничних странака и потврђена првостепена пресуда. Ставом другим изреке, одбијени су као неосновани захтеви парничних странака за накнаду трошкова другостепеног поступка.

Против правноснажне другостепене пресуде тужена је благовремено изјавила ревизију због погрешне примене материјалног права.

Тужилац је поднео одговор на ревизију захтевајући накнаду за трошкове њеног састава.

Врховни касациони суд је испитао побијену пресуду на основу члана члана 408. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“, број 72/11 ... 55/14) и нашао да ревизија тужене није основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку на коју ревизијски суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, тужилац је 05.02.2010. године лишен слободе по основу решења о задржавању од стране службеника МУП РС ПУ за Град Београд, због основане сумње да је извршио кривично дело неовлашћена производња, држање и стављање у промет опојних дрога из члана 246. став 1. КЗ РС и недозвољено држање оружја и експлозивних материја из члана 347. КЗ РС, а из разлога испуњености услова из члана 142. став 2. тачка 1. и 2. ЗКП. Решењем Вишег суда у Београду Ки. бр. 1102/10 од 07.02.2010. године, према тужиоцу је, поред законског основа из члана 142. став 1. тачка 1. и 2. ЗКП, притвор одређен и по законском основу из члана 142. став 1. тачка 3. ЗКП. због кривичног дела из члана 246. став 3. у вези става 1. КЗ и члана 33. КЗ као и кривичног дела из члана 348. став 1. КЗ у вези са чланом 33. КЗ. Решењем Вишег суда у Београду К. бр. 1102/10 Кв. бр. 1263/10 од 05.03.2010. године, продужен му је притвор по законском основу из члана 142. став 1. тачка 3. ЗКП, односно због постојања особитих околности које указују да би боравком на слободи могао поновити односно наставити са вршењем кривичних дела, али је суд нашао да не стоје законски разлози за продужење притвора из разлога прописаних одредбом члана 142. став 1. тачке 1. и 2. ЗКП, с обзиром на то да има пријављено пребивалиште на адреси у ... ул. ... број ..., (где и живи) а да се на адреси у ул. ... број ... (у кући коју изнајмљује његов брат) само затекао приликом лишења слободе. Притвор му је продужаван 17 пута на основу члана 142. став 1. тачка 3. ЗКП. Решењем Апелационог суда у Београду Кж1. 5568/12 од 20.12.2012. године, тужиоцу је укинут притвор и пуштен је на слободу. Пресудом Апелационог суда у Београду Кж1 4518/13 од 19.12.2013. године, преиначена је пресуда Вишег суда у Београду К бр. 92/13 од 14.06.2013. године и тужилац је ослобођен од оптужбе да је извршио кривично дело које му је било стављено на терет. Тужилац је био лишен слободе у периоду од 05.02.2010. године до 20.12.2012. године. укупно 1048 дана. Тужилац је у полицијској станици трпео физичко малтретирање и од удараца изгубио два зуба. Боравак у притвору тужилац је лоше поднео, с обзиром на то да је дошао у додир са људима, међу којима је било зависника од дроге и неких оптужених за тешка кривична дела и где су важила „правила затворског живота“, а у затвореничкој соби је морао да слуша старешину собе и да трпи физичко малтретирање. Притварање тужиоца се лоше одразило на здравље његовог оца, који је добио инфаркт и преминуо за време тужиочевог боравка у притвору, а чијој сахрани није могао да присуствује. У време лишења слободе тужилац је био стар ... годину. По изласку из притвора средина у којој живи је променила понашање према њему и негативно реаговала због чега су му повређени част и углед. Након изласка из притвора тужилац је осећао тегобе, био је уплашен, а и даље има кошмарне снове. Није могао да се запосли иако је пре притварања радио и остваривао

зараду око 30.000,00 динара месечно, па се издржава од повременог обављања физичких послова и пензије своје бабе са којом живи (мајка му је преминула 2004. године). Ради остваривања својих права тужилац се 12.06.2014. године, обраћао Министарству правде ради постизања споразума о накнади штете, али споразум није постигнут.

На овако утврђено чињенично стање, правилно је примењено материјално право, при одлучивању о захтеву тужиоца.

Висина накнаде нематеријалне штете, на коју тужилац има право применом члана 584.став 1. тачка 1. ЗКП, одређена је правилном применом члана 200. став 1. ЗОО. Приликом одлучивања о висини новчане накнаде, вођено је рачуна о свим околностима конкретног случаја, а нарочито о циљу накнаде којом се оштећеном пружа задовољење за душевне болове због повреде слободе и права личности.

Изјављеном ревизијом по налажењу Врховног касационог суда, неосновано се оспорава правилност побијене другостепене пресуде.

Супротно наводима изнетим у ревизији приликом одлучивања о висини накнаде нематеријалне штете која припада тужиоцу правилно су цењене све објективне и субјективне околности конкретног случаја и то: дужина боравка у притвору (1048 дана) услови у којима је тужилац боравио у притвору, чињеница да је тужилац у време притварања био млад човек (... година, рођен .... године), његово породично стање (отац му је преминуо од инфаркта, а није могао да оде на сахрану јер га нису пустили), врста и тежина кривичног дела која му је оптужницом стављена на терет, ранија неосуђиваност на казну затвора, да је притвор утицао на његово психичко стање као и осуду средине у којој је живео, те да је имао проблеме приликом проналажења посла. Правилном применом члана 232. ЗПП и члана 200. ЗОО, одмерена је и досуђена јединствена накнада за укупну нематеријалну штету за претрпљене душевне болове због повреде части, угледа, слободе и права личности, с обзиром да се тужиочева трпљења узајамно условљавају и преплићу, па их је тешко разлучити, а последица су повреде целовитости личности тужиоца.

Врховни касациони суд прихвата становиште другостепеног суда. Правилно је примењено материјално право (члан 200. став 2. ЗОО) што чини неоснованим наводе ревизије тужене да је накнада превисоко одмерена. Досуђеном накнадом не може се успоставити стање пре неоснованог лишења слободе, али ће се тужиоцу омогућити да прибави она задовољства и материјална добра која не би могао прибавити, ради потпунијег успостављања психичког и емотивног стања нарушеног штетним догађајем. У том смислу, досуђена накнада сразмерна је дужини и јачини болова, значају и обиму повређеног добра (годинама живота, породичним приликама), времену неосновано проведеном у притвору, у складу је са циљем коме служи, па је одговарајућа сатисфакција тужиоцу за његова трпљења због неоснованог лишења слободе, али и не погодује тежњама које нису спојиве са њеном природом и друштвеном сврхом.

Без утицаја су наводи ревизије, да је накнада превисоко одмерена, с обзиром на постојећу судску праксу. Раније донете одлуке у чињенично сличним ситуацијама немају обавезујући карактер за поступање судова у другим случајевима, који иако слични, представљају засебне животне догађаје у којима су различите околности од утицаја на одмеравање правичне новчане накнаде.

Неосновано се ревизијом тужене, оспорава побијана пресуда, наводима да је тужилац својим недозвољеним поступцима прозроковао лишење слободе, те да му не припада право на накнаду штете за период од 05.02.2010. године до 05.03.2010. године, тачније да је тужилац скривио притвор, у ком случају не би имао право на накнаду штете сходно чл. 584. став 2. ЗКП. Наиме, тужилац је лице против којег се водио кривични поступак који је правноснажно окончан пресудом Апелационог суда у Београду Кж1 4518/13 од 19.12.2013. године, којом је тужилац ослобођен од оптужбе да је извршио кривично дело које му је било стављено на терет. Одредбом чл. 584. ЗКП уређен је поступак накнаде штете због неоснованог лишења слободе и прописана је могућност да се ускрати право на накнаду штете оштећеном лицу које је својим недозвољеним поступцима проузроковало лишење слободе. Под недозвољеним поступцима оштећеног може се сматрати свако понашање које није усмерено на утврђивање правог стања (нпр. скривање, бекство или покушај бекства). Из наведеног произилази да се тужена могла ослободити одговорности, уколико би доказала да је тужилац својим недозвољеним понашањем проузроковао лишење слободе. Међутим, у ситуацији, када нису утврђене друге околности које би указивале да је постојала опасност од бекства тужиоца (скривио притвор), а имајући у виду да је тужилац приликом лишења слободе имао пријављено пребивалиште на адреси у ... ул. ... број ..., (где и живи), што је утврђено решењем Вишег суда у Београду К. бр. 1102/10 Кв. бр. 1263/10 од 05.03.2010. године, којим му је продужен притвор по законском основу из члана 142. став 1. тачка 3. ЗКП (затим му је притвор продужаван 17 пута само на основу члана 142. став 1. тачка 3. ЗКП). Сама околност да је тужилац лишен слободе (на адреси ул. ... бр. ...) у кући коју изнајмљује његов брат, не може довести у сумњу закључак да је тужилац лице које је проузроковало неосновано лишено слободе.

Правилно је донета и одлука о трошковима парничног поступка на основу чланова 153. и 154. ЗПП.

Одлука о трошковима поступка донета је на основу члана 154. став 1. ЗПП, јер трошкови одговора на ревизију нису били потребни ради вођења парнице.

Из изложених разлога, Врховни касациони суд је одлучио као у изреци применом члана 414. став 1. ЗПП.

**Председник већа - судија
Звездана Лутовац, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић